

گناه بزرگ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۲ - یا ایها الذین آمنوا لیقولوا ما لا تفعلون .
ای افراد با ایمان چرا چیزی را که انجام ندهید به
مردم (میگوئید) ؟
۳ - کبر معناه غیبه است ان تقولوا ما لا تفعلون .
در نزد خداوند بیخوش (گناه) بزرگ است که کاری
را خود انجام ندهید به دیگران بگوئید .

افکار و نظراتی که از طرف دانشمندان و متفکران به جامعه عرضه داشته میشود و ممکن است
مطلوب و احسن است و از نظر ارزش یا یکدیگر فرقی در روشنی دارد . هر نظری که روی آن هیچ زیاد کشیده
نشده . و بررسی زیادی در کتب و دیدایش آن بعمل آمده باشد . ارزش بیشتری پیدا کرده و مقام
ببرتری دارد .

ولی کشف این مطلب که صاحب نظر تا چه اندازه روی نظر خود زحمت کشیده و روح پرور
و تا چه اندازه مورد اعتماد و اطمینان او میباشد . غالباً برای نوع مردم ممکن نیست .
ولی از یک راه میتوان سلاسه ارزش فکر ، و مقدار انشاالله صاحب نظر بهر راه به نظر خویش
به دست آورد . و آن عمل خود او میباشد .

زیرا اگر صاحبان نظر به نظرات خویش ، و اوضاع و احوال این بهستمراتی که برای مردم
وضع میکنند ، پیش از دیگران عمل کنند ، خود این عمل حاکی از آنست که دارندگان نظرات به
فکر خود سددرد اعتماد داشته و آنرا به عنوان یک فریضه و تئوری موقتیه جامعه عرضه نداشته اند
بلکه آنرا میتوان یک حقیقت علمی که سادست جامعه را تهنیت میکند . بر مردم عرضه نمود و خواهان
اجرای آن میباشد .
بنابراین نظرات یک متفکر هنگامی در اقطار مردم ، جنبه واقع و حقیقت بخورد میگیرد .

که بیشتر آن قبل از دیگران به آن عمل نماید ، در غیر این صورت هر چه هم يك فكر صحيح و سالم
بوده و سددرد مطابق واقع باشد . در اذهان عامه مردم ، قیافه فرسویه و تشویری ، و رنگه فكر مشكوك
بخود خواهد گرفت و بصورت يك فكر متزلزل که صحت و عدم صحت آن معلوم نیست تلقی
خواهد شد .

این همان حقیقتی است که حضرت صادق آنرا در تفسیر یکی از آیات (۱) قرآن مجید ، با
عبارات بسیار کوتاه و در عین حال پرمفهم بیان کرده و میفرماید : العالمین صلیق فعله قوله . و هین
لم یصدق فعله قوله فلیس بعالم (۲) یعنی : دانشمند کسی است که رفتار او گفتارش را تصدیق
کند . و هر کس که کردار او سختش را تصدیق نکند ، و عمل او برخلاف گفته او باشد ، در ردیف
عالم و دانشمند نیست .

ما از این جمله امام صادق (ع) همان مطلب را می فهمیم که در بالا توضیح داده شد . زیرا
یک نظریه علمی خواهی که کشف آن بر طبق آن عمل نماید یا عمل ننماید ، در ردیف معلومات
دانشمندان بشریست . موافقت و مخالفت بهتکر آن در ثبات و اثبات آن تأثیری ندارد

ولی در مقام اثبات و در اقطار مردم که از حقیقت و چگونگی آن نظر ، آگاهی ندارند
سوزنی رنگین و قیافه نداشت بخود میگیرد ، که اعتماد صاحب نظر را که راه منحصر آن عمل او
میباشد ، کشف کرده و مطابق رفتار و گفتار او را آشکارا ببینند .

اگر رفتار مسلحی با گفتاری تطبیق نکند آنچنان افکار اصلاحی او در اقطار مردم بی
اثر میماند و اثر میشود که در اندک مدتی به دست فراموشی سپرده شده و بسان بارانی که بر خفته سنگهای
سخت میریزد (۳) و آنی در قلوب مردم جای نمیگیرد ، برق آسا از خاطر هلمحوم میگذرد .

مؤثر ترین تبلیغ : تبلیغ عملی است

یکی از اشاعتات اینست که برای سخن تاثیر سحر آسا قائل هستیم ، و از تأثیر تبلیغ
عملی غافلیم . تأثیری که يك عمل کوچک از گوینده ای میتواند در افکار مردم بگذارد ، هرگز
همان عمل آنان به گفتار خویش به . آنان وسیله عمل بهر نامه های خویش اعتماد مردم را بخود
جلب نموده ، و عملاً به مردم میرسانند که به آنچه میگویند مؤمن و معتقد میباشند .

(۱) در تفسیر آیه انما یتخشی الله من عباده العلماء

(۲) اسول کافی ص ۱۸۰

(۳) اقتباس از حدیثی است که امام صادق در باره عالم بی عمل بیان نموده است انك متن حدیث .
ان العالم انما بعمل بعلمه ذلت و عطلته عن القلوب كما یزل المطر عن الصفا : هر گاه دانشمندی
به علم خود عمل ننماید ، ناصح و مواعظ او در قلوب مردم جای نمیگیرد و بسان بارانی که بر سنگهای
سخت میریزد و آنی در آن فرار نمیگیرد ، از قلوب مردم محو میشود .

پافشاری و استقامت مدعی در راه هدف خود ، نشانه راستگویی وی میباشد ، ولی تقدیمه و در دلی و عمل بر خلاف گفتار ، نشانه دروغگویی وی ایسانی گوینده ، به گفتار خود محسوب میشود .

در هیچ تاریخی نداریم که پیغمبر اسلام و پیشوایان بزرگ ما قس بر خلاف گفتار خود برداشته و یا در سخنن برین لحظات گمنی به عقب نیاده و یا در سیر دی پست به دشمن کرده باشند . اگر پیامبر به مردم میگفت: اذ القسم الذی کفرنا لرجل لانا لولولولهم الان بار (الان فلان) یعنی ای افراد با ایمان هر گاه کافران را اجیر و فترده دهید پشت به آنها میکنید و فرستائید خود نایب تر بین و پایدار تر بین فرد و میدان نبرد بود و بزرگترین با یکا و مامان برای دوستان خود بشماره میرفت تا آنجا که ادیر مؤمنان پایداری پیامبر را در میدان نبرد چنین توصیف می کند : اذا احمر الیاس اقبلنا برسول الله فلم یکن احدنا الرب الی العدمه (۱)

هنگامی که آتش جنگ شعله ور شد ما به پیامبر خدا پشامیریم و هیچ کس به دشمن از آن حضرت نزدیکتر نبود .

بزرگترین مکتب تربیتی

متفکران و معلمان بزرگ جهان که افکار اصلاحی در سر داشتند ، اصلاح خویش را نخستین تحول و نقطه انقلاب قرار داده ، و اصلاحات را از خود آغاز می کردند ، سپس به اصلاح دیگران می پرداختند زیرا عمل خود مدعی بزرگترین مکتب تربیتی ، و عامل مؤثر برای جلب قلوب است و این همان حقیقت اجتماعی است که امام علی (ع) در یکی از کلمات قصار خود به آن تصریح کرده و چنین میفرماید :

من نصب نفسه للناس امانا فلیبدأ بتعلم نفسه قبل تعلیم غیره لاسکن نادیه بسره قبل تادیبه بلسانه (۲)

هر کس ، خویش را پیشوای دیگران قرار بدهد اصلاح خویش را بر اصلاح دیگران مقدم بدارد و پیش از آنکه مردم را بآزادان خود تبلیغ کند ، بسیرت و رفتار خود رهبری نماید .

چرا تنها بزرگ استوارشگاه علم و انانی و مطالبات فرنگی

آیه دوم مورد بحث حاکی است که دعوتی که تمام باعمل و کردار نباشد ، بیبهره و بزرگ در پیشگاه الهی است . و نکته آن و اصل استلزامی اجتناب از فریبی که تباهاست و ادعای بحق برای خود گرفته اند با اعمال اصلاحی و مذهبی خویش تمام افکار اصلاحی و قوانین مذهبی را در انظار مردم موهون و بی اعتبار کرده ، و مردم را به اساس دین و مذهب و تمام مقدمات بدبین میسازند . جای تعجب نیست که پیامبر اسلام یک چنین افراد را از شکستگان گمردین معرفی کرده و میفرماید : قسم ظهری انسان جاهل منسک و عالم مبتدیست : او گردد کمزور اشکستند ، یکی نادانی که خود را در لباس دین آورد و دیگری دانشمندی که با عدم عمل به علم خود ، پرده روی می کند .

(۱) : نهج البلاغه ج ۳ ص ۶۱۴ .

(۲) : نهج البلاغه کلمات قصار شماره ۷۳